

LAVIGERIE

—Lavigerie kardinala, jaiotzaz euskalduna zan.

—Irakaskintza izan zan bere ardurarik aundiena.

—Argelia'ko txirotasuna ta ezjakintasuna ikusirik, onei laguntzeko lan aundiak egin zituan.

—«Aita Zuriak» izena daren lekaideak asmatu zituan, Aprika'n fedea zabaltzeko. Bereber'ak lez jasten dira.

—Asia'n be antzeko lanak egin zituan.

—Berari esker amaitu zan errietako azoketan jopuak, «eskaboak» saltzea: Ori ebatzi zan 1890'ean, bere alegiñez lortuta Bruselas'en agintariak egin eben batzarrean.

—67 urte zituala il zan Esukalerriko kristiñau goragarri dogu Lavigerie kardinala.

ARGEL'EKO GONGOTZAIN.—42 uric bakarrik ebazala egin eben Argel'eko gongotzain, 1867-asi zan.

Izen ela eragin andiko gizona zan, orduko.

Baiona'n jaioa, Lapurd'ko Larresoro'n emon ebazan abadelzako ikasgaiak; eta Parisen abadela zan.

Sorbona'ko Unibertsitateko irakasle izan zan. Liburu ugari la ederrak emon ebazan argitara.

Ori zala-ta, Prantzilro eskolen radon egin eben; eta ikastetxe barri asko sorrerazo eban, bai Prarizi'an, Gaita Asia'ko Siria ta aren ingurutako lurraldean. Andik etorri bezain aria, Vancy'ko gotzain izendatu eben.

BEARTSUEN ALDE.—Iñon ez bezelako jeune txiro, ezjakin ta jausia topau eban Argelia'ko lurralde zabaletan. Eta bereala jaso ebazan arenlzat bear ziran ainbat eskola la gaxoeixe.

Prantzia'ren menpean egoan Argeliako lurraldea, eta Mac-Mahon gudagizon gogorra zan bertoko arduradun.

Ez eban onek begi orrez ikusi gure elizgizonaren eskueicko lan maitagarri ori; eta bere laguntza ukaluz gainera, al eban kalte guztia egin eutson.

Ori zala-ia, joan-etorri ugariak egin ebazan Laoigerie'k Europa'ko lalerreelara, diru la laguntzailleen eske.

Y *

«AITA ZURIAK».—Izen ori emon izan yake, gore gongolzain berak sortu la burutulako mixiolari-talde barrikoai.

Argelia'ko «bereber» orreen «chillaba» kapusai zuri luze ori daroe soñean, eta areen «fez» izeneko txapel gorria buruan.

Areen etxe eta erara bizi dira. Bertakook gr'zabidetzeta da colon lenengo lanbidea, eskola, gaixoeitze to erri guztietan.

Aito Santuak, gore gongaitzaiñaren eragin ta arrakasta ikusirik, Ipar-Aprikako lurralde osoaren bere ordezkari izendatu eban.

Eta or asi zan gure elizgizona, bere ardurapeko mixiolari arrigarri orreek alde guztietara zabaltzen; Saha'a'ko basamorluick asi eta Aprika erdian dagoen Tangani'ko I'rk igarotan, Sudan'eko lurralderaitto eldu arte.

Zazpi elizbarruti baTi eraiki ebazan bitarte zabal orretan. Eta Sudan'etik egaz egiiti/c, A sian be ibilli zan. Eta andik igoro ondoren, mixiolarienizat ikastetxe bati bat sortu eban, fernsalem'en, len Argeiian egin eban lez.

*

YOPUEN ALDE.—Gauza motz bat ikusi eban gure gizonak, bere Aprika'ko f'billalr' luzean: erriko azol,-elat, gizonak asioeu artean k atez lotuta, eta astoak lez salgai...

Ikusgai baltz orrek biotza, biziro iku-Pita, Europa' ra jo eban, barriro.

Eta A ila Santo Leon XIII garrenaren baimen la eskubide guztiak lortu ondoren, laterriz-laterri, ibilli zan, Aprika'ko yopu errukarren alde, itz eta itz.

Ez eutsoen baiña Europa'ko agintariak jaramon andirik egin.

Eta eroapen eta eragin andiko gizona zan-eia, zurilu al izan ebazan, azkenik, Europako agintari beiñenak. Eta Batzar nagusi bat gerian la eratu eben Bruselas'en, 1890-an.

Baste bat geroxeago, Paris'en.

A ren buruz gainetiko lan oneak baiña, aren osasuna makaldu, ta beste mundnra bidalrhn eben gure gizon bizkorra, bear baiña len bidaldu be; 67 uric e-uk azanean.

Ez ziran baiña alparri'kakoak izar aren alegiñok. Betiko galdula gerala zan, andik laster, Aprika'ko yoputza lotsagarri ori!